

คำวินิจฉัยของ ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๖/๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ศาลแพ่งส่งคำโต้แย้งของจำเลย (บริษัท ดี.บี. (ประเทศไทย) จำกัด กับพวก) เพื่อขอให้ ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ศาลแพ่งได้ส่ง เรื่อง ส่งเอกสารเพื่อวินิจฉัย ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๓ เกี่ยวกับคดีแพ่ง หมายเลขดำที่ ร. ๓๐๗๖/๒๕๕๓ ระหว่างธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) โจทก์ บริษัท ดี.บี. (ประเทศไทย) จำกัด ที่ ๑ กับพวก จำเลย สรุปความได้ว่า จำเลย (ผู้ร้อง) ได้ผิดสัญญาบัญชีเดินสะพัด กู้เบิกเงินเกินบัญชี ค่าประกัน โจทก์จึงฟ้องศาลแพ่งให้ผู้ร้องร่วมกันชำระหนี้ให้แก่โจทก์เป็นเงิน ๖๔๕,๒๔๖.๕๖ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๑๔.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๕๐๔,๘๘๕.๕๔ บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไป ผู้ร้องยื่นคำให้การปฏิเสธฟ้องว่า โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง ฟ้องของโจทก์ เป็นฟ้องที่เคลือบคลุม โจทก์คิดดอกเบี้ยเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด และไม่มีอำนาจคิดดอกเบี้ยตาม ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคาร พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งขัดรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ ในข้อที่ว่า “ไม่คุ้มครองผู้บริโภค ไม่ป้องกันการผูกขาดตัดตอนทั้งทางตรงและทางอ้อม” ทั้งนี้เพราะการที่รัฐมีนโยบายเกี่ยวกับดอกเบี้ยหรือส่วนลด ที่ธนาคารพาณิชย์อาจเรียกได้ เกี่ยวข้องกับความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หากอัตราดอกเบี้ย ไม่เป็นไปตามกลไกของตลาดที่แท้จริงย่อมเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ระบบเศรษฐกิจของประเทศ อย่างร้ายแรงได้ ดังนั้น การกำหนดอัตราดอกเบี้ยและส่วนลดจึงถือได้ว่าเป็นแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ เมื่อพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๔ บัญญัติให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติตามเรื่องดอกเบี้ย หรือส่วนลดที่ธนาคารพาณิชย์อาจเรียกได้โดยไม่ผ่านรัฐสภา จึงเท่ากับว่ากฎหมายให้อำนาจฝ่ายบริหาร เป็นผู้ตรากฎหมายได้เอง บทบัญญัติดังกล่าวจึงขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ มาตรา ๘๒ และ มาตรา ๒๑๘

ศาลแพ่งจึงส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖๔ ของรัฐธรรมนูญ และ ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณารับไว้เพื่อดำเนินการต่อไป โดยมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า มาตรา ๑๔

แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ จัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ มาตรา ๙๒ และมาตรา ๒๑๘ หรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๑๓/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๕ ว่า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๔ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔ มาตรา ๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ วรรคสอง มาตรา ๒๙ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๘๗ ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยซ้ำอีกว่า มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ หรือไม่

ในส่วนที่ผู้ร้องขอให้วินิจฉัยว่า มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๒ และมาตรา ๒๑๘ หรือไม่ นั้น เห็นว่า มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการให้อำนาจแก่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดอกเบี้ย หรือส่วนลดที่ธนาคารพาณิชย์อาจเรียกได้จากผู้ที่มาขอกู้ยืมเงินจากธนาคารพาณิชย์เท่านั้น

ส่วนรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๒ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๖ ว่าด้วยรัฐสภา ส่วนที่ ๑ เป็นบททั่วไป ซึ่งกล่าวถึงการตรากฎหมายว่า ร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ จะมีผลเป็นกฎหมายได้จะต้องเป็นไปตามคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภาเท่านั้น ซึ่งไม่มีอะไรเกี่ยวข้องกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ แต่อย่างใด

สำหรับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๘ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๗ ว่าด้วยคณะรัฐมนตรี เป็นเรื่องการตราพระราชกำหนดเพื่อประโยชน์ในอันที่จะรักษาความปลอดภัยของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ หรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ ซึ่งพระมหากษัตริย์จะทรงตราพระราชกำหนดให้ใช้บังคับดังเช่นพระราชบัญญัติก็ได้ เมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นว่าเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วนอันมิอาจจะหลีกเลี่ยงได้ ไม่มีอะไรเกี่ยวข้องกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ แต่อย่างใด

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า นอกจากมาตรา ๙๒ และมาตรา ๒๑๘ ของรัฐธรรมนูญจะไม่มี ความเกี่ยวข้องกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ ซึ่งเป็นเรื่องดอกเบี้ยที่เกิดจากการกู้ยืมเงินจากธนาคารพาณิชย์แล้ว ยังเห็นว่า มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ ไม่ได้เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลแพ่งจะใช้บังคับแก่คดีนี้แต่ประการใดด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงเห็นว่าประเด็น มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๗ หรือไม่ ไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยซ้ำอีก ส่วนประเด็น มาตรา ๑๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๒๑๘ หรือไม่ นั้น ศาลแพ่งมิได้ใช้มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ดังกล่าวบังคับแก่คดีนี้

ดังนั้น จึงวินิจฉัยว่า ประเด็นแรกไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยซ้ำอีก และประเด็นหลังให้ยกคำร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

ศาสตราจารย์อนันต์ เกตุวงศ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ